

ה' שבט ה'תשע"ט 11.1.19

מגזין מס' 510

ערב שבת פרשת בא

קשר-שבועי מאת הרב יאיר כלב

החייך כסנא

התורה לרוב תדבר

תמליל בעיבוד קל מתוך שיעורי הרב כלב

התורה פונה אל רוב בני האדם, התורה לא פונה אל צדיקים כי הם יחידי סגולה, ממש ספורים בכל דור. התורה פונה לאנשים נורמליים. אדם נורמלי זה אדם שיש לו בעיה קשה ביותר לחיות בהווה, משום שלחיות בהווה זה אומר להתגבר על אהבת עצמי. ולהתגבר על אהבת עצמי זהו בעצם מחסום, שבכדי לעבור אותו צריך להשקיע עבודה בשני דברים: שלב ראשון - להודות שאני פצוע, להודות שיש לי בעיות, להודות במחלות שלי, להודות במגבלות שלי. ידיעת המחלה היא - חצי תרופה. שלב שני - לחפש את הפתרונות ולממשם בפועל.

באתר ביו-טיוב ובפייסבוק:

מגזין, שיעורים נגונים ובלוגים מצולמים
(באיכות HD), שידורים חיים בימי חמישי.

WWW.TANYAOR.COM

עזרה ראשונה לנפש

סדר התניא

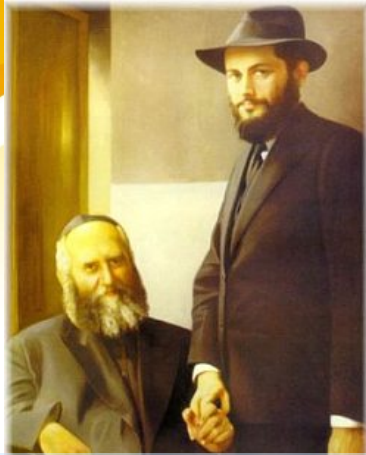
לוח שיסורים

"לא רק קביעות בזמן אלא גם קביעות בנפש..." (אדמו"ר הזקן) - היינו שיש לקבוע עתים ללימוד התורה, ליצור 'דופק לימודי' קבוע, ביום ובשעה, עד אשר יגלה האדם כי, לאמיתו של דבר, התורה היא לחם חוקו ומזון הנפש...

בימים האלה מקיים הרב כלב שיעור שבועי קבוע מידי יום חמישי בשעה 21:30 במושב חמד שבמרכז הארץ. השיעור משודר בזמן אמת בשידור חי באינטרנט, באתרנו: www.tanyaor.com.

הכניסה לישוב חמד בכביש (מס' 412) המוביל מבית דגן לאור יהודה, בכניסה למושב נוסעים ישר עד הכיכר, בכיכר שמאלה לרח' הזית – לקראת סוף הרחוב, לפני הכיכר הבאה - הזית 83 מצד שמאל. חניה בשפע מאחורי בית הכנסת שבהמשך שביל הכניסה לחצר. התכנסות כיבוד ושתייה קלה מ-20:45. לפרטים נוספים: שי גרציק 052-4-446-144.

בתמונה: הרבי הריי"צ (יושב) וחתנו רבי מנחם מענדל שניאורסון, לימים הרבי, נשיא דורנו

הכנה ל-י' שבט

יום ההילולא (הסתלקות) של הרבי הקודם מליובאוויטש, אדמו"ר הריי"צ, ויום קבלת הנשיאות של ממלא מקומו הרבי נשיא דורנו, רבי מנחם מענדל שניאורסון מליובאוויטש.

יום הסתלקות

י' בשבט ה'תש"י (1950) הוא יום הסתלקותו של הרבי הקודם, נשיאה השישי של חסידות חב"ד, רבי יוסף יצחק שניאורסון מליובאוויטש (הרבי הריי"צ). מידי שנה ביום הסתלקות הצדיק ('הילולא') נפתח 'שער' לשפע רוחני חדש היורד לעולם, נתינת כח להתעלות בעבודה הפנימית. אמנם הכנת הכלי לקליטת שפע זה היא ההתבוננות בפועלו של הצדיק בכלל ולימוד תורתו בפרט.

מסירות נפש על היהדות

בין קווי דמותו המופתית של הרבי הריי"צ, בולטת מסירת נפשו ללא חת על שמירת הגחלת היהודית תחת עולו של המשטר הקומוניסטי ברוסיה של אותם ימים. משטר אימתני זה חרט על דגלו דריסת והכחדת כל סממן דתי בכל רחבי המדינה. באותם ימים טרופים של חושך ומחנק, היתה זו סכנת נפשות כפשוטה להלך ברחובות בחזות יהודית בגלוי, וכל שכן לקחת חלק פעיל במאבק המחתרתי על המשך קיומה של היהדות ברוסיה. מדי יום ביומו חרפו חסידי הרבי נפשם על החזקת היהדות: הם חינכו את ילדי ישראל במחתרת ברוח היהדות, ערכו בריתות בחדרי חדרים, בנו בסתר מקוואות טהרה וקיימו בחשאי תפילות בציבור ושחיטה כשרה.

בשל פעולותיו ופעילות חסידיו, הלכה ונתהדקה סביב הרבי הריי"צ טבעת החנק מצד המשטרה החשאית הסובייטית, עד אשר נאסר ונידון למוות. פרטי השתלשלות הענינים ועד להצלחת הפלאית ויציאתו מן המאסר ומגבולות רוסיה אל 'העולם החופשי', מתועדים ומתוארים באריכות בדברי ימי חב"ד.

בעוד שליחיו הנאמנים נשארים ברוסיה וממשיכים שם במסירות נפש במלאכת הקודש, פועל הרבי גם בצאתו מרוסיה ללא לאות למען קיום וחיזוק היהדות בלטביה ובפולין, ולאחר מכן ביתר שאת וביתר עוז גם באמריקה. אף שעונה קשות בזמן מאסרו והיה שבור ורצוף גופנית, נשאר הרבי איתן ברוחו, ועסק כל ימיו בביסוס והפצת היהדות עד ליומו האחרון.

מסירות נפשו של הרבי הקודם הניחה את היסודות לפעילות הכבירה שביסס והרחיב חתנו וממלא מקומו רבי מנחם מענדל שניאורסון, נשיא דורנו, אשר תחת שרביט הנהגתו התפתחה וצמחה הפצת היהדות למימדי ענק שלא נודעו כמותם בדברי ימי עמנו.

יום התוועדות והתקשרות

בריכוזי ובתי חב"ד שבכל רחבי תבל מציינים את היום הקדוש ומתוועדים, שבת אחים גם יחד, בדברי חיזוק והתעוררות לעבודה פנימית ובנגינת ניגוני נשמה חסידיים מעומק הלב.

ואחת מבני ישראל בדרישה תקיפה ובלתי מתפשרת (אם כי בדרכי נועם ובמאור פנים) לממש שליחות נשמתו כיהודי בעולם הזה – להתמסר כפי יכולתו למלאכת הדלקת "נר מצוה ותורה אור". 'כל יהודי הוא שליח', מדגיש הרבי, וחובה קדושה היא המוטלת על כל אחד ואחד לעורר בעצמו ובזולתו את נקודת היהדות, מבלי להתפעל מעניני העולם ומקשיי ומניעות חשכת הגלות. הרבי תובע יגיעה ונתינה עצמית בכל: בלימוד התורה

וקיום המצוות בכלל ובלימוד והפצת מעיינות החסידות חוצה בפרט. בהתוועדויותיו ובאגרותיו מחזק הרבי ללא הרף את ענין ההשפעה על הזולת במאור פנים (עניני יהדות אצל יהודים, וקיום שבע מצוות בני נח אצל אינם יהודים), תוך מיצוי היכולות והכשרונות האישיים. ולשם כך יש לרתום את כל המשאבים הגשמיים, כולל סממני הקידמה והטכנולוגיה המתחדשים ללא הרף, להופכם מרכבה לקדושה!

בשמשו דוגמא חיה, מעניק לנו הרבי באישיותו הכבירה השראה ונתינת כח להצליח במשימת כל המשימות ששכרה לא יסולא בפז – הזכות להיות שותפים למלך מלכי המלכים במעשה בראשית, היא ההתעסקות במלאכת תיקון העולם (הפנימי והחיצוני – בתוך האדם ומחוצה לו), מלאכה המזרזת את הגאולה האמיתית והשלימה בקרוב ממש.

מבואר בחסידות כי יום ההילולא הינו זמן המוכשר ועת רצון להתבוננות במעשיו, תורתו ועבודתו של הרבי. ללמוד מדרכיו ולהתחזק בקיום הוראותיו המאירות מדי שנה בשנה במשנה תוקף ובאור חדש ביום הסתלקותו. ביום זה מרבים בנתינת צדקה לחיזוק המוסדות הפועלים ברוח הוראותיו וכותבים לרבי 'פדיון נפש' לבקשת ברכה, אותו משגרים על מנת לקראו על ציונו הקדוש.

מדליקים ביום זה נר נשמה ולומדים פרקי משניות המתחילים באותיות שמו [כמנהג ישראל, ללמוד ביום האזכרה (יארציט) משניות לעילוי נשמת הנפטר. רמז למנהג – 'משנה' אותיות 'נשמה']. כמו כן לומדים את מאמרו האחרון, "באתי לגני", שימים ספורים לפני הסתלקותו ציווה להביאו לדפוס על מנת ללמדו.

"ובא השמש וזרח השמש"

במוצאי י' שבט ה'תשי"א, שנה לאחר הסתלקות הרבי הקודם (ולאחרי בקשות חוזרות ונשנות מצד חסידי חב"ד בכל רחבי תבל) קיבל לבסוף על עצמו הרבי נשיא דורנו את הנהגת תנועת חסידות חב"ד.

חיזוק ההתקשרות

בי' שבט מאירה נתינת כח מיוחדת לחיזוק ההתקשרות לרבי נשיא דורנו ששינה את פני היהדות בימינו לבלי הכר. וזאת יש לדעת, הרבי פונה אל כל אחד

עיקר העיקרים בשיטת חב"ד – עבודה בכוחות עצמו

אין על מי להסתמך ואין אצל מי להתפנק (הרבי הרי"צ)

"בכלל בחב"ד היתה התביעה שתהיה עבודתו של כל אחד ואחד בעצמו, ולא להסתמך על הרביים... "הכול בידי שמים חוץ מיראת שמים". אינני מסלק את עצמי חס ושלום מלסייע, לסייע כפי היכולת, אבל, כיון שהכל בידי שמים חוץ מיראת שמים, הרי, אם לא תהיה העבודה לבד (עבודה בכוחות עצמו), מה יועיל זה שנותנים 'כתבים', מנגנים ניגונים ואומרים לחיים?

הרבי (הרי"צ) היה אומר לפעמים: "אל תשלו את עצמכם..." צריכים לבד להפוך את השטות דלעומת זה והרתיחה של הנפש הבהמית – לקדושה."

(משיחת י' שבט ה'תשי"א)

הסיפור השבועי

הסוס הפלאי

הרבי האזין רוב קשב לתיאורים המפליגים על גבורת הסוס ויעילותו. הוא הביט בסוס במבט בוחן. בתוך כך המשיכו השניים את טיולם וחזרו לבית.

בערב ניגש הרבי לארון הספרים בביתו של בעל הבית, שהיה עמוס ספרי קודש עתיקים, והחל להוציא ממנו ספרים ולעיין בהם. פתאום מצא הרבי פתק ישן, בין דפיו המצהיבים של ספר ישן. הפתק תיעד הלוואה שנעשתה בין שני צדדים.

הוציא רבי משה לייב את הפתק, ושאל את מארחו אם הוא שומר עליו ביודעין. "מעולם לא ראיתיו", השיב בעל הבית. "אלה ספרים שירשתי מאבי. ידוע לי שיש בהם פתקים רבים, אך מעולם לא התענינתי בהם".

ההסבר לא פטר את הענין בעיני הרבי, שהוסיף לאחוז בפתק ולעיין בו היטב. הוא ביקש מבעל הבית לנסות לפענח את הסיפור שעומד מאחוריו. לאחר עיון ממושך התברר כי הפתק נכתב לפני שני דורות. סבו של בעל הבית הוא המלווה, שהעניק הלוואה למישהו. אם הפתק קיים ולא נקרע, משמע שהחוב טרם נפרע. רבי משה לייב פנה אל בעל הבית בשאלה: "כיוורשו של המלווה, האם תסכים לוותר על החוב ולמחול ללווה על אי פירעונו?".

"ודאי!", השיב הלה, תמה על פשר הבקשה המוזרה. לאחר מחשבה הוסיף: "ממילא אין ביכולתי לגבות את הכסף. אם כן, מדוע לא אמחל לאותו אדם בלב שלם על ההלוואה?".

נהרה עלתה על פניו של הרבי. "דע", אמר בשמחה, "שברגע זה הצלת נשמה אומללה. אשריך שזכית לכך!". ולפתע, במעבר חד, ביקש מהמארח: "הבה נצא לראות שנית את הסוס הקטן והמובחר שבאורותך".

הפונדק בכפר פודהורצה היה מפורסם בכל האזור. מקומו של הכפר, על אם הדרך שבין הערים סאסוב וברודי, הפך את הפונדק לתחנת מרגוע בעבור עוברי הדרך. הללו נהגו לפוש בו מעט מעמל המסע. גם הסוסים שהובילו את הנוסעים נהנו בפונדק ממזון ומנוחה.

הפונדק היה בבעלותו של יהודי תלמיד חכם, ותמיד המה מאורחים. הוא נהג לארח את אחיו היהודים ברוחב לב, ולשוחח עמם בדברי תורה. כך נוצר קשר של ידידות איתנה בינו ובין רבי משה לייב מסאסוב, שנע בתכיפות בין שתי הערים. מפעם לפעם עצר הרבי בפונדק ושוחח עם בעליו.

תמיד התענין הרבי בשלום מארחו, במעשיו ובפרנסתו. בעל הבית היה מארחו ביד רחבה, ומסייר עמו במשק שבבעלותו. נוסף על האכסניה, החזיק היהודי בשדה מניב ובבהמות רבות, ששימשו אותו בעבודת האדמה.

יום אחד טיילו רבי משה לייב ובעל הבית במשק. השניים היו שקועים בשיחה, עד שהגיעו לאורות הסוסים, שהיתה ממוקמת בקצה הנחלה. קול מצהלות הסוסים הסב את תשומת לבו של בעל הבית. "יש כאן סוסון", הצביע לעבר סוס שלעס מספוא מן האבוס, "שעל אף מידותיו הכחושות הוא סוס זריז ונמרץ, שעושה בקלות את כל העבודות הנדרשות ממנו. זה סוס נדיר מאוד. הוא צורך מעט מאוד מזון, ועם זה הוא בעל כח רב".

האיש הרחיב ודיבר בשבח סוסו, ששמעו יצא בכל האזור, עד שבמקרי חירום, כדוגמת צורך בחילוץ עגלות ששקעו בבוק, היה הסוס מוזעק למשימה. מעולם לא איכזב – שמח בעל הבית להתגאות בסוסו המיוחד.

הסוס הזה", הצביע הרבי על בעל החיים המת, "היה גלגול נשמתו של בעל החוב מאותו פתק שמצאתי בספר שבביתך. הנפטר נידון על כך בשמים, ונגזר על נשמתו להתגלגל בתוך סוס, ולשלם לך, כיורשו של סבך, את החוב שהאיש לא שילם בחייו.

"זו הסיבה לכוחו הפלאי של הסוס, ולתפוקה הרבה שנהנית ממנה זמן רב. ואולם עתה, ברגע שמחלת על תשלום החוב, הסתיימה חובת ה'תשלום' של נשמת הלווה. סוף סוף יכלה הנשמה להשתחרר ממאסרה בגוף של סוס. אל לך להצטער על אובדן הבהמה, אלא לשמוח על שזכית לגמול חסד של אמת עם נשמת נפטר, ולגאול אותה מייסוריה. אני מברך אותך שבזכות המעשה הזה תראה הצלחה ושגשוג במעשיך ככל כפליים".

ואכן, ברכת הרבי התקיימה במלואה.

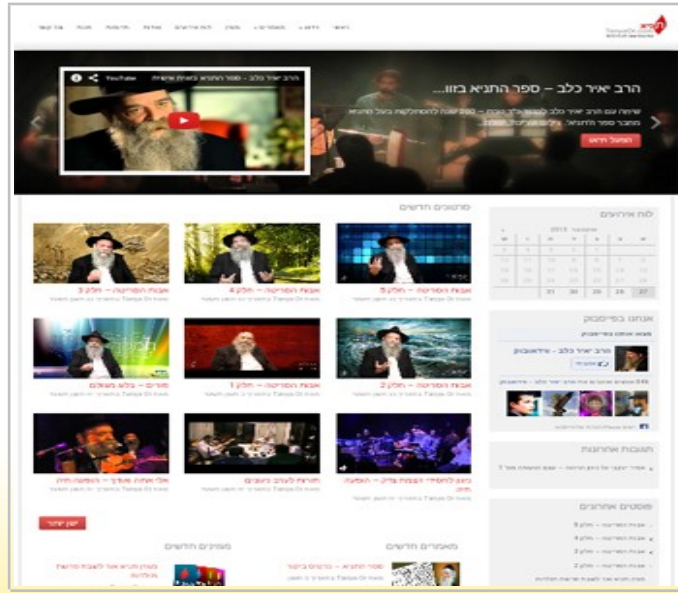
(על-פי 'תמימי דרך')

השתומם בעל הבית לפשר הבקשה התמוהה. וכי הרבי סוחר סוסים הוא? מה לו ולסוס? ועם זה לא סירב לבקשה. השניים יצאו שנית לעבר אורות הסוסים. כשהגיעו למקום נעתקה נשימתו של בעל הבית: סוסו האהוב היה מוטל על הקרקע בלי רוח חיים.

האיש פכר את ידיו בכאב, והחל לבכות את סוסו ואת האובדן הכספי שמותו מסב לו. "איך ייתכן!", קרא בצער. "הלוא אך לפני שעות מעטות היה בריא ובלי שום סימן למחלה, והנה התפגר בבת אחת!".

כשסיים לקונן על הסוס המוטל על הארץ הסב את פניו לעבר הרבי. מבע פניו של רבי משה לייב היה רציני ועיניו בערו כלפידים. "דע", אמר לבעל הבית, "שאדם שיש לו חוב לרעהו ואינו משלם, הרי שלאחר פטירתו, כשנשמתו עולה למרומים, החוב עודנו ממתין לפירעונו, ובית דין של מעלה כופה אותו להחזירו לבעליו.

(מתוך העלון השבועי שיחת השבוע)

התחדשנו!
בוטאו לבקר
באתר המשודרג
www.tanyaor.com

”זאת התורה אדם” (במדבר יט' ד)

כשם שבאדם ישנם גוף ונשמה, כך גם בתורת ישראל ישנם גוף התורה (פשט הכתוב-’נגלה’) ונשמת התורה (פנימיותה, סודותיה ורזיה-’נסתר’). במדור זה מובא פרוט נושאי הפרשה על פי ’נגלה’, ובמדור שלאחריו יובא ביאורה של נקודה או של מספר נקודות מן הפרשה על פי פנימיות התורה.

נקודות עיקריות בפרשת בא

מכת הארבה

הקב”ה שולח את משה להתרות פעם נוספת בפרעה, ובה בשעה גם מודיעו כי יוסיף להכביד את לב פרעה כדי להפליא בו את מכותיו, מה שיביא להאדרת שם ה’ בעולם גם לדורות הבאים.

הפעם על משה להזהיר את מלך מצרים מפני מכת הארבה שמעולם לא נראתה כמותה במצרים וכמוה לא תהיה. הארבה (מין חגב מעופף ורעבתני) יכסה את שמי מצרים, וכשירד על הקרקע, יחסל כליל את מעט הצמחייה הרכה שעוד נותרה לאחר מכת הברד. חגבי הארבה שירחשו בכל מקום יחדרו גם אל תוך הבתים ויטרידו ללא נשוא את יושביהם.

לשמע הדברים דוחקים יועצי פרעה במלך כי ישלח כבר מארצו את עבדיו העבריים. אך פרעה מנסה שוב הצעת פשרה ושואל ”מי ומי ההולכים?” ושוב משיב משה נחרצות: **”בנערינו ובזקנינו נלך, בבנינו ובבנותנו בצאננו ובבקרנו נלך, כי חג ה’ לנו”**.

לכך פרעה אינו מוכן. הוא מודיע למשה כי מבחינתו אפשרית יציאת הגברים בלבד. ובראותו כי משה אינו מוותר ומתעקש על יציאת כל העם כולו, מגרשו פרעה מעל פניו.

משה נוטה את מטהו על ארץ מצרים. ולפתע מנשבת רוח קדים על הארץ, נושאת עמה במהלך הלילה נחילי ארבה אדירים. אזהרת משה מתקיימת במלואה.

עד מהירה קורא פרעה למשה ולאחרן ומתחנן כי יתפללו להסרת המכה. תפילתם מתקבלת ורוח מערבית נושאת

את כל נחילי הארבה אל מחוץ לגבול מצרים. אלא ששוב מחזק ה’ את לב פרעה והוא מוסיף לסרב לשחרר את בני ישראל.

מכת החושך

המכה התשיעית, מכת החושך, באה על מצרים בשני שלבים. תחילה משתרר החושך (המוכר לנו) אשר אינו אלא העדר האור. אך למן היום הרביעי הולך החושך ונעשה סמיך ומוחשי, עד כי אין המצרים יכולים לזוז ממקומם. באורח פלא, כבשאר המכות, אין מכת החושך פוגעת כלל בבני ישראל וכמאמר הפסוק: **”...ולכל בני ישראל היה אור במושבותם”**.

עתה כבר מוכן פרעה לאשר יציאת עבדיו העברים כולם, כולל ילדיהם הרכים. רק את צאנם ובקרים, אומר הוא, ישאירו במצרים. משה מבהיר לפרעה בתוקף כי בני ישראל יצאו מארצו עם כל רכושם, ועוד, מוסיף הוא ואומר, גם המצריים יוסיפו ויתנו מצאנם ובקרים לזבוח לה’.

פרעה רותח מזעם ומגרש את משה מעל פניו. הוא מאיים עליו לבל יעז להתייצב עוד לפניו, אחרת – ימיתו.

ויצאו ברכוש גדול

קודם צאתו בפעם האחרונה מעם המלך, מזהיר משה בשם ה’ את פרעה מפני המכה האחרונה בה ימותו כל בכורי מצרים ואף בכורי בעלי החיים. בהלה ופחד עצומים יפלו על המצריים, עד כי שרי המלך ועבדיו יתחננו בפני פרעה בבכיות נוראיות שימהר להוציא את עם ישראל ממצרים, ובלבד שתפסק המגיפה הנוראה. משה מסיים

את דבריו ויוצא בכעס מלפני פרעה.

המכה הבאה העשירית במספר, מבטיח ה' למשה, תהיה האחרונה והאנושה מכולן. בעקבותיה ימהר פרעה לשלח מארצו את בני ישראל ואף ידחוק בהם לצאת בחיפזון. קודם צאתם, מצווה ה', ישאלו בני ישראל כלי כסף וכלי זהב משכניהם המצרים, ובזה תתקיים בהם ההבטחה האלוקית לאברהם אודות סוף גלות צאצאיו במצרים – "ואחרי כן יצאו ברכוש גדול".

ואכן המצריים, שגאוותם נשברה, כיון שמייקרים הם את בני ישראל ומעריצים את גדולת משה מנהיגם, נענים כולם ברצון לשכניהם העבריים ומשאילים להם את כליהם.

"כזה ראה וקדש"

ערב יציאת בני ישראל ממצרים, בא' בניסן, שנת 2,448 לבריאת העולם, קובע ה' באזני משה ואהרן כי החודש הזה בו יצאו בני ישראל מגלות לחירות, הינו מעתה החודש הראשון למניין חודשי השנה. ובהראותו להם את הלבנה ביום התחדשותה, מלמדם ה' לדורות – "כזה ראה וקדש". כלומר, מידי 29 או 30 ימים, כל אימת שתתגלה שוב הלבנה בהתחדשותה, יקדש בית הדין של חכמי ישראל שבכל דור ודור את החודש, והם אשר יקבעו על פי הראייה את ראש החודש (וכך ידעו גם לחשב את זמנם המדוייק של המועדים).

דם הפסח – מגן מפני מכת בכורות

באותו מעמד מצוה ה' את משה ואהרן לומר לבני ישראל להכין שה תמים ביום העשירי לחודש, כדי שיהיה שה מזומן להקריבו ביום י"ד בחודש ניסן ערב יציאתם ממצרים. על כל שה, זכר בן שנה מן הכבשים או מן העיזים, יהיו מנויים חבורת אנשים אשר יקריבוהו ויאכלוהו צלוי באש. הקרבן יישחט בין הערביים ובני החבורה יסיימו לאוכלו באותו הלילה.

בכל בית מבתי ישראל יתנו בני ישראל על מזוזות המשקוף מדם הקרבן, כסימן זיהוי למלאך ה' שיפסח על בתיים במכת הבכורות.

בני ישראל יאכלו את הקרבן עם מצות ומרורים כשהם חגורים ומוכנים לצאת לדרך.

חג הפסח – חג המצות

לאחר זבח הפסח אסורה אכילת חמץ בשבעת ימי חג המצות, על כן יש לבערו מן הבית ומרשות ישראל קודם החג. בימים אלה מותרת אכילת מצות בלבד.

היום הראשון וכן היום האחרון משבעת ימים אלו הינם ימי חג, מקרא קודש, שאסורה בהם כל מלאכה. ביום הראשון מחוייבים בני ישראל באכילת המצות, ואילו בשאר הימים, אף שגם בהם חל איסור אכילת חמץ, מכל מקום אין אכילת המצה בהם חובה כי אם רשות.

קרבן הפסח – ציווי לדורות

משה מכנס את זקני העם ומוסר באזניהם את ציווי ה' אודות קרבן הפסח. בני ישראל מזהירים שלא לצאת בליל ט"ו בחודש מפתח בתיים המסומנים בדם הפסח. בלילה זה יפסח ה' על בתיים ובכורי ישראל לא יפגעו במכת בכורות.

משה מודיעם כי ציווי קרבן הפסח הוא ציווי לדורות. חג הפסח בכל שנה במועדו יהיה לאות ולסימן לבני ישראל שבכל דור ודור. כאשר יתמהו הצעירים לפשר הקרבן וחוקותיו, יספרו להם זקניהם אודות הנס הגדול שאירע לאבותינו במצרים.

בני ישראל משתחווים ומודים על בשורת הגאולה הקריבה ובאה ויוצאים מיד לקיים את מצוות ה'.

מכת בכורות

בחצות ליל ט"ו בניסן מתחילה המגיפה הנוראה במצרים. בזה אחר זה מתים כל בכורי מצרים, מבכורות בית המלוכה ועד לבכורות השפחות, השבויים והאסירים ואפילו בכורות הבהמות.

זעקות שבר ובכיות עולות מכל עבר בכל רחבי הממלכה. ואיסור שבירת עצם ממנו.

זכר ניסי יציאת מצרים לדורות

בסיום פרשתנו מוסיפה התורה ומציינת כמה מצוות, שענינן שמירת זכר ניסי יציאת מצרים בתודעת בני ישראל לכל הדורות:

מצות בכורות: קדושת הבן הבכור (בכורות ישראל קנויים לקב"ה משעה שהצילם במכת בכורות) מחייבת פדייתו מהכהן בכסף; גם הבכור הנולד בעדרי הצאן והבקר, מצווים בני ישראל להעלותו קרבן לה'; את בכור החמור (בהמה טמאה שאין להעלותה כקרבן על המזבח) יש לפדותו בשה.

חג המצות: החמץ אסור באכילה כל שבעת ימי חג הפסח ויש לבערו בימים אלה מרשות ישראל ב"בל יראה ובל ימצא"; היום הראשון והאחרון הינם ימי חג מקרא קודש ואסורים במלאכה, לבד ממלאכה הנדרשת לאכילה; ביום הראשון אכילת המצה היא חובה ואילו בשאר ימי החג רשות.

תפילין: יציאת מצרים מוזכרת רבות בפרשיות התפילין (ובתפילה) ומצות הנחתם בכל יום מימות החול משמשת אות וזיכרון לניסים הגדולים שעשה ה' במצרים לאבותינו ולנו.

פרעה, שאף הוא עצמו בכור, מחפש בבעתה אחר משה ואהרן, ובפיו התחינה 'מהרו וצאו מארץ מצרים אתם וכל העם, גברים נשים וטף על כל רכושכם וצאנכם'.

המצריים המזועזעים מתחננים ודוחקים בשכניהם העבריים: 'קחו כל מה שתוצו, רק הזדרזו וצאו מארצנו כי אין בית אשר אין בו מת'.

בשל חפזן יציאתם ממצרים אין מספיק בצקם של ישראל לתפוח, וכשאופים הם ממנו צידה לדרך, יוצאות תחת ידיהם מצות.

ביום ט"ו לחודש ניסן, יוצאים כל בני ישראל אל החירות (מאתיים ועשר שנים חלפו מאז ירדתם למצרים, ארבע מאות שנה מאז לידת יצחק וארבע מאות ושלושים שנה משעת כריתת ברית בין הבתרים בין ה' לאברהם). ביוצאי מצרים 600,000 גברים מלבד נשים וילדים, וגם ערב רב מסתפח אליהם.

פרטי קרבן הפסח לדורות

לזכר ציווי קרבן הפסח, מלמדת אותנו התורה עתה את חוקי הקרבת ואכילת קרבן הפסח לדורי דורות. בין הדברים מוזכרים איסור אכילת הקרבן על ידי נוכרים וערלים, איסור אכילתו מחוץ למקום הקבוע לסעודה

המצוה הראשונה - לחולל חידוש

נקודות בעיבוד קל מחוך שיחה של הרבי מליובאוויטש

חידוש בבריאה

פרשת החודש היא מלשון חידוש, וזה תפקידו של יהודי בעולם – לחולל חידוש בבריאה. הקב"ה ברא עולם שמסתיר את האמת האלוקית; עולם שמרגיש ריבון על עצמו. תפקידו של יהודי לחולל חידוש ולגלות שהכח האלוקי הוא עיקר מהותו של העולם, ואין לבריאה שום קיום בלעדיו.

ה'חידוש' הזה בא לידי ביטוי במטרת הבריאה: "נתאוהו הקב"ה להיות לו יתברך דירה בתחתונים". המצב הרגיל הוא, שהעולם התחתון אינו יכול להיות כלי לקב"ה, וכאן בא ה'חידוש' שמחולל יהודי, חידוש שיש לו שני קטבים: א) הקב"ה יורד ושוכן למטה; ב) העולם התחתון מתהפך ונעשה 'דירה' לו יתברך.

שני מרכיבים

שני ההיבטים הללו מתבטאים במשה ובאהרון: משה הוא המוריד את השכינה למטה ומשכין את הקב"ה בקרב עם ישראל, ואילו אהרן, המשים שלום בין אדם לחברו ובין איש לאשתו, מרומם את עם ישראל מלמטה ועושה אותו כלי להשראת השכינה.

שני ההיבטים הללו קיימים גם במצות קידוש החודש: מצד אחד יש בה מרכיב של אמונה (אמון בעדים), ובה בשעה יש בה מרכיב של חישוב שכלי. הדרך למילוי תכלית הבריאה עוברת דרך שני המרכיבים הללו – יהודי נדרש לעבוד את הקב"ה הן באמונה שלמעלה מהשכל והדעת, והן על ידי הכוחות השכליים, בהבנה ובהשגה, ודוקא השילוב בין השניים מביא את העולם לתכליתו.

החודש הזה לכם

המצוה הראשונה שנצטווה עליה עם ישראל (מצוה שניתנה לו כעם) היא מצוות קידוש החודש. מדוע דוקא המצוה הזאת נבחרה להיות הראשונה? לכאורה היה מתאים יותר לתת לעם ישראל כמצוה ראשונה את הציווי הגדול – "אנוכי ה' אלוקיך"? מכאן שמצוה זו אכן מבטאת את מהות עבודתו של עם ישראל.

במצוות קידוש החודש יש סממן מיוחד: מצד אחד זו מצוה המבוססת על אמונה – מתן אמון בעדים המעידים שראו את הלבנה בחידושה. מצד שני, לא סומכים על העדים בלבד, אלא בית דין חייב לערוך את חשבון מולד הלבנה, ורק אם על פי החשבון יש אפשרות לראות את הלבנה בחידושה, מקבלים את עדותם של העדים.

טובים השניים

דבר נוסף המיוחד במצוה זו – היא נאמרה למשה ולאהרן יחדיו. על הפסוק "טובים השניים מן האחד" אומר המדרש: "טובה פרשה שנאמרה על פי שניים, מפרשה שנאמרה ביחיד", והדוגמה שמביא המדרש ל"פרשה שנאמרה על פי שניים" היא – פרשת קידוש החודש (אף על פי שיש עוד פרשיות שנאמרו לשניהם).

דבר זה מדגיש עוד יותר את מרכזיותה של מצוה זו, המסמלת את עיקר העבודה של עם ישראל, המתחלקת לשני סוגים כלליים – עבודתו של משה רבנו ועבודתו של אהרן הכהן.

(מתוך הספר "שלחן שבת",

על פי 'ליקוטי שיחות' כרך כא)

כל בית יהודי - משכן ומקדש

נקודות בעיבוד קל מתוך שיחה של הרבי מליובאוויטש

אוכלים במקום אחד ולנים במקום אחר."

לידת עם ישראל

דינים מיוחדים אלה של פסח מצרים קשורים בעובדה שיציאת מצרים היא הלידה של עם ישראל. לכן היו בה מוטיבים המדגישים את תכליתו של העם היהודי ואת פעולתו עלי אדמות.

תכלית הבריאה היא, כמאמר המדרש, "נתאוה הקב"ה להיות לו יתברך דירה בתחתונים". תכלית זו החלה להתבצע על ידי הקמת המשכן, שאז נעשה מקום מוגדר בעולם הזה הגשמי 'דירה' של הקב"ה. אולם המטרה של המשכן היא שהקדושה האלוקית תשרה בכל אדם מישראל, כמו שנאמר "ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם" – בתוך כל אחד ואחד מישראל.

הדגשת התכלית

אמנם דרגת הקדושה שמאירה במשכן ובמקדש גבוהה בהרבה ממדרגת הקדושה שיהודי יכול להשכין בנפשו על ידי עבודתו הפרטית, בכל זאת לא די בהשראת הקדושה במשכן ובמקדש, אלא הקדושה צריכה להגיע לכל יהודי ולכל בית יהודי.

לכן היה פסח מצרים שונה מקרבן הפסח בכל הדורות, כי בשעה זו, של לידת עם ישראל, הודגשה תכלית הבריאה – שכל בית יהודי יהיה בבחינת בית המקדש, מקום שבו מקריבים קרבנות ומשרים את השכינה. על ידי הקרבת הפסח בכל בית פרטי, נעשה כל בית יהודי בבחינת משכן לקב"ה, ובכך הודגשה תכליתו וייעודו של עם ישראל.

"ויקחו להם איש שה לבית אבות שה לבית"

פרשתנו מספרת על קרבן הפסח הראשון, שנצטוו בני ישראל להקריב במצרים. הקב"ה ציווה לקיים מצוה זו גם בדורות הבאים, אבל יש כמה הבדלים בין הפסח שהוקרב במצרים לקרבן הפסח בדורות הבאים. אחד ההבדלים הוא, שב"פסח מצרים – כל אחד ואחד שוחט בתוך ביתו", ואילו "פסח דורות – כל ישראל שוחטין במקום אחד" (בעזרה).

מבחינה זו היה קרבן הפסח במצרים חריג אפילו בתקופה שהיה מותר להקריב קרבנות בבמות. בימים ההם היה מותר להקריב קרבנות בבמות ציבוריות (ולאו דוקא בבית המקדש), אבל גם אז לא היה היחיד רשאי להקים במה פרטית ולהקריב בה קרבנות. היוצא מן הכלל הוא קרבן הפסח במצרים, שאותו הקריבה כל משפחה בביתה.

ייחודו של פסח מצרים

יתרה מזו: הקרבת הפסח במצרים בבית היתה לא רק בבחינת רשות, אלא חובה. זה היה הציווי האלוקי, שכל משפחה תיקח "שה לבית", תשחטנו בי"ד בניסן ותזה מן הדם על המשקוף ועל שתי המזוזות של פתח הבית הפרטי.

עוד חידוש שהיה בפסח שהוקרב במצרים – בני ישראל נצטוו "ואתם לא תצאו איש מפתח ביתו עד בוקר". בפשטות, הדבר נועד להגן עליהם מפני ה"משחית", אבל מדברי חז"ל עולה שזו היתה חומרה יתרה: "פסח מצרים – מקום אכילה שם היתה לינה", לעומת "פסח דורות –

(מתוך הספר "שלחן שבת",

על פי 'ליקוטי שיחות' כרך כו)

חסידות על הפרשה בא

מידת הביטול - הכלי לישועת ה' ויקחו להם איש שה (יבג)

רבותינו ז"ל אמרו (חולין ה) "אדם ובהמה תושיע ה'
- אלו בני אדם שהם ערומין בדעה (כאדם הראשון,
רש"י), ומשימין עצמן כבהמה" (דכאי רוח, רש"י).
זהו שרמז הכתוב:

"ויקחו להם איש שה" - על האדם לקנות את מידת
הביטול בנפשו, ולשים את עצמו כשה, שיש בה מידת
הביטול יותר משאר בהמות.
(אור התורה, שמות כרך א' עמ' רפ"ה)

תכלית כל המניעות - גילוי הכוחות הנעלמים

כי אני הכבדתי את לבו (י,א)

גזרות פרעה וקושי גלות מצרים לא באו מרצונו
החופשי של פרעה אלא מפני שהקב"ה הכביד את לבו,
כדי שיתגלו ניסי ה' ונפלאותיו.

כשיהודי נתקל ב'מיצר' - בדברים המונעים אותו
מעבודת הבורא, ייתן אל לבו אשר מקור המניעות הוא
למעשה הקב"ה עצמו, המבקש לנסותו, כדי שיגלה את
כוחות נשמתו.

(משיחת מוצאי ש"ק פרשת וארא תשל"ח)

שבת שלום!!!

כתיבה, עריכה, והגהה: הרב יאיר כלב

ליקוט, רעיונות ועימוד: חי דמארי

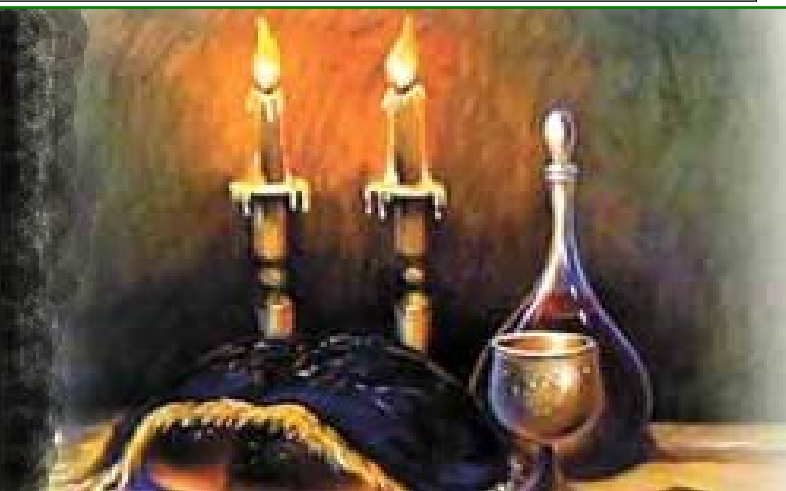
להערות, הארות, הצעות או תיקונים, אנא כתבו לנו

tanyaor4u@gmail.com

הרבי מליובאוויטש הנהיג ועודד שכל אשה ובת (מגיל רך
ביותר ולפחות מגיל 3) תדלקנה נרות שבת וחג.

צאת השבת	הדלקת נרות	עיר (שעון חורף)
17:34	16:19	י-ם
17:36	16:33	ת"א
17:33	16:22	חיפה
17:38	16:37	ב"ש

נהנתם? העבירו הלאה, לזכות עוד ועוד יהודים בהרחבת המודעות למקורותינו.

נא לשמור על קדושת הגיליון